

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Siuchniński

Protokolant (...)

w sprawie **P. G.**

skazanego z art. 255 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 30 maja 2023 r.,

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,

kasacji, wniesionej przez obrońcę od wyroku Sądu Okręgowego

Warszawa - Praga w Warszawie

z dnia 23 maja 2022 r., sygn. akt VI Ka 926/21 zmieniającego

wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie

z dnia 20 kwietnia 2021 r., sygn. akt III K 1396/20,

1. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie czynu kwalifikowanego z art. 255 § 1 k.k. i w tej części przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. nakazuje zwrot P. G. uiszczonej opłaty kasacyjnej.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi Południe w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2021 r. (sygn. akt III K 1396/20) P.G. został uznany winnym tego, że:

1. w W., woj, [...], przy ul. [...], działając wspólnie i w porozumieniu, poprzez wykrzykiwanie słów m.in. „zajebcie dziewczynę, która jest w waszym Ośrodku, która zabiła koleżankę, ona jest [...]”, publicznie nawoływał podopieczne Ośrodka dla Nieletnich Zakładu Poprawczego z siedzibą pod w/w adresem do popełnienia zbrodni zabójstwa M.S., tj. czynu z art. 255 § 2 k.k., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności
2. w dniu 14.05.2020 r. w P., w mieszkaniu przy ul. [...], woj, [...], wbrew przepisom ustawy posiadał środek odurzający w postaci ziela konopi innych niż włókniste, tj. marihuany znajdującej się w wykazie stanowiącym załącznik do Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w grupie I-N i IV-N, w ilości o łącznej wadze 0,58 g netto oraz środek odurzający w postaci kokainy znajdującej się w wykazie stanowiącym załącznik do Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, w grupie I-N w ilości 0.48 g netto, tj. czynu z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, za który wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wymierzono oskarżonemu karę łączną w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności.

Wyrok ten został zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 23 maja 2022 r. (sygn. akt VI Ka 926/21) w ten sposób, że:

- w ramach czynu przypisanego P.G. w punkcie 1 wyroku uznano go za winnego tego, że w dniu 3 maja 2020 r. w W. woj. [...], przy ul. [...]. poprzez wykrzykiwanie słów: „jak siedzi, to jebać kurwę, bo zabiła swoją nastoletnią koleżankę”, publicznie nawoływał podopieczne Ośrodka dla Nieletnich Zakładu Poprawczego z siedzibą pod w/w adresem do popełnienia występku przeciwko M.S. tj. popełnienia przestępstwa z art. 255 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 255 § 1 k.k. skazano go i wymierzono karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

- złagodzone do 2 miesięcy karę pozbawienia wolności orzeczoną wobec P.G. za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 86 § 1 k.k. orzeczono wobec P.G. karę łączną 3 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałej części utrzymano w mocy zaskarżony wyrok.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając wyrokowi *„rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść wyroku tj.:*

- *art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k., przez lakoniczne uznanie rozważań Sądu pierwszej instancji za własne i prawidłowe, bez faktycznego rozpoznania, zarzutów apelacyjnych, co uniemożliwia merytoryczną ocenę przeprowadzonej kontroli instancyjnej i wskazuje na jej pozorność;*
- *rażące naruszenie przepisów postępowania tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji pełnomocnika oskarżyciela w zakresie odnoszącym się do naruszenia przepisów postępowania oraz błędów Sądu w ustaleniach stanu faktycznego sprawy;*
- *rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. przez pominięcie w uzasadnieniu Sądu odwoławczego odniesienia się merytorycznej oceny podniesionych zarzutów z zakresu naruszenia przepisów postępowania i błędu w ustaleniach stanu faktycznego, co doprowadziło do naruszenia prawa oskarżonego do poznania toku rozumowania Sądu odwoławczego oraz poddania wyroku merytorycznej kontroli instancyjnej.*
- *w końcu naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędne zastosowanie przepisu art 255 § 1 kk poprzez błędne przyjęcie, że czym oskarżonego P.G. opisany w punkcie I aktu oskarżenia wypełniał dyspozycję tegoż przepisu, podczas gdy czyn ten w rzeczywistości i w świetle ustaleń Sądu*

Okręgowego nie wypełniał dyspozycji żadnego obowiązującego w chwili jego popełnienia przepisu statuującego odpowiedzialność karną sprawcy.”

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w części dotyczącej P.G., ewentualnie o uniewinnienie go od zarzutu nawoływania do popełnienia przestępstwa, a następnie o przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w odniesieniu do czynu z pkt 1 aktu oskarżenia.

Sąd odwoławczy, uwzględniając apelację obrońcy oskarżonego, dokonał istotnej zmiany ustaleń faktycznych. W rezultacie przyjął, że treść wypowiedzianych przez oskarżonego słów oznaczała nawoływanie do występku, a nie do zbrodni. W pozostałym zakresie w odniesieniu do P.G. przyjął za zasadne ustalenia sądu I instancji. Spowodowało to zmianę opisu czynu oraz zastosowanie przez Sąd odwoławczy art. 255 § 1 k.k. jako podstawy skazania i wymiaru kary. W tej sytuacji, z uwagi na zastosowanie przez Sąd odwoławczy normy prawa materialnego dopuszczalnym i zasadnym było podniesienie w kasacji zarzutu rażącego naruszenia tego prawa.

Sąd odwoławczy pominął bowiem fakt, że Kodeks wykroczeń w art. 52a przewiduje czyn polegający na nawoływaniu do popełnienia występku, jeżeli „zasięg czynu albo jego skutki nie były znaczne”. Niewątpliwie więc wolą ustawodawcy było rozgraniczenie takich przypadków publicznego nawoływania do popełnienia występku, które stanowią przestępstwo od czynów, które noszą wyłącznie charakter wykroczeń. Kryterium różnicującym jest „znaczny zasięg” albo „znaczne skutki” czynu. Oznacza to, że do realizacji znamion przestępstwa z art. 255 k.k. może dojść wyłącznie wówczas, gdy publiczne nawoływanie do popełnienia występku lub zbrodni ma znaczny zasięg albo powoduje „znaczne skutki”.

Sąd odwoławczy wskazał, że zachowanie P.G. nie spowodowało żadnych niepożądanych zachowań wobec M.S.. Takie ustalenie sugeruje, że nie została spełniona przesłanka „znaczących skutków”, o których mowa w art. 52a Kodeksu wykroczeń, zwłaszcza że w stanie faktycznym nie wskazano także żadnych innych negatywnych konsekwencji przypisanego P.G. czynu.

Trudno także ustalić, jakie fakty przekonały Sąd odwoławczy, że spełniona została alternatywna przesłanka popełnienia przestępstwa z art. 255 § 1 k.k. w postaci „znacznego zasięgu” nawoływania do występku skierowanego przeciw M.S. Kwestia ta może budzić wątpliwości zwłaszcza w kontekście przyjęcia przez orzekające w sprawie sądy, że faktyczna treść wypowiedzi P.G. dotarła faktycznie do jednej osoby, pozostałe kilka osób usłyszało tę wypowiedź w sposób zniekształcony. Należy przy tym mieć na uwadze, że „znacznego zasięgu” nawoływania do popełnienia występku w rozumieniu art. 255 § 1 k.k. nie może być utożsamiony z samym potencjalnym zapoznaniem się z przekazywanym komunikatem przez nieograniczoną liczbę osób, ta bowiem okoliczność jest już bowiem zawarta w odrębnym znamieniu „publiczności” nawoływania. Znacznego zasięgu musi więc oznaczać konkretyzację niebezpieczeństwa popełnienia czynu zabronionego wynikającą w szczególności z liczby osób, do których faktycznie dotarł przekaz będący treścią nawoływania.

W tym stanie rzeczy koniecznym było uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zobligowany będzie do ustalenia, czy na gruncie dokonanych ustaleń faktycznych możliwe jest przyjęcie, że przypisane P.G. nawoływanie do występku przeciwko M.S. miało znaczny zasięg, mając także na uwadze ewentualną ocenę zachowania sprawcy w perspektywie usiłowania popełnienia występku z art. 255 § 1 k.k.

WZ

[a]

